

egyezkedési alapokat szerezzenek a tanintézet számára szánt földter minőségéről, s a tett ajánlat részletes fogantatásának tüzetes föltételeiről.

b) Az igazg. választmány az Egyesület részéről lépéseket fog tenni annak megtudása iránt, vajjon a Szentantali gazdaságot Selmezt mellett mily föltételek alatt lehetne herczeg Coburg ő fenségétől a szándéklott gazd. tanintézet számára megnyerni? A többi, javaslatba hozott helyekre nézve pedig, miután ezeket illetőleg az Egyesület még most senkivel nem léphet egyenes érintkezésbe, az illetők részéről a netán leendő ajánlatokat bevárja.

c) Mindezekről értesíteni fogja az Egyesület a nm. m. kir. Helytartó Tanácsot azon tiszteletteljes kérelem kijelentése mellett, hogy a megkezdett értekezletek befejezésére aprilis végeig számítani nem lehetvén, méltóztassék a felvidéki tanintézet helyiségének végleges kijelölésére a határidőt meghosszabbítani.

A hazai erdők megóvása tekintetéből kiadott Helytartó Tanácsi rendeletek.

Az orsz. Magyar Gazdasági Egyesület f. é. april 7-én tartott igaz. választmányi ülésének jegyzőkönyvéből.

X. Felolvastatott a nm. m. kir. Helytartó Tanácsnak, a hazai erdők megóvására kiadott rendeletek kíséretében az Egyesülethez intézet következő leirata:

„Ezen kir. Helytartótanács szükségesnek tartván, hogy a közgazdasági szakot érdeklő országos intézkedéseiről ezen Egyesület mint a hazai gazdasági érdekek központi közlege folyvást kellőleg értesülve s ez által saját körében azoknak társulali téren is leendő sikerésítésére képesítve légyen, valamint eddigelé is az ide vágó intézmények tudomására lőnek juttatva, úgy ez alkalommal is, az erdők épségben tartása és pusztitási merényletek ellenébeni megóvatása végett a törvényhatóságokhoz m. é. 17591. 70658. és f. é. 4743 sz. a. kibocsátott in-

tézmények másolatai — hivatkozálag m. é. majus 13-ról 18566 sz. a. közleményére — ezennel kellő tudomás végett átküldetnek — kijelentvén, miszerint kellemes lenne ezen kir. Heytartótanács előtt ha az Egyesület szíves lenne, a m. é. april 7-ről 6099 sz. a. az erdők fenntartása — pagonyok alapításának legezészerűbb gyakorlati módozatai iránt bekívánt javaslatait — tanusított buzgalmánál fogva — további sikeres intézkedések tekintetéből ide mielőbb felterjeszteni.“

„17,591 sz. i n t é z m é n y. Az ország több részeiből élénk panaszok érkeztek ezen főkormányzékhez az iránt, hogy sok helyütt mindennemű erdőpusztítások és károsítások aggasztó mérvben szaporodnak, s mi még sajnosabb, hogy ezen erdőpusztítások s károsítások meggátolása, illetőleg fenytése, valamint a kártalanítás kinyerése végett beadott kérelmek nagy részben elintézetlenül hevernek, vagy legalább nem azon gyorsasággal s erélylyel láttatnak el, melyet mind a törvény rendelete, mind pedig maga az ügy érdeme s fontossága igényel, mi által csak az eszközöltetik, hogy a károsítók törvényellenes tényeik megtorlását nem érezvén, ebbeli merényleteik ismétlésére bátorítatnak.

Ennélfogva, s mert a hazai erdők okszerű s a tudomány követelményei szerinti művelésének eszközlése országos fontosságú, s közigazdasáttal is nagy horderejű, tehát a kormányzat ápoló figyelmét nagy mértékben megérdemlő ügy, felhivandónak találom a (czimet), hogy az erdőpusztítások meggátolása, az erdei károsítások megfenytése, s azoknak az illető felek általi kárpótolása iránt fennálló törvényeknek meggyéje vagy kerülete területén hathatós érvényt szerezve, az illető közkormányzati közegeket s megyei törvényszékeket oda utasítsa, hogy ezentul az erdőpusztításokat s erdei károkat tárgyazó panaszokat az idézett törvények értelmében erélylyel s gyorsan intézzék el, a folyamatban levő pereket pedig, — melyek iránt a (czim) kellő ellenőrzés végett magának kimutatást készitend, felelet terhe alatt *azonnal* törvényszerű tárgyalásba vétén, minden további halasztás nélkül intézzék el.“

„70,658. sz. i n t é z m é n y. Tapasztaltatván, hogy a községi erdők pusztítása mind inkább terjed, s hogy ezen erdőknek rendetlen kezelése által azon kiucs, melyet elődeink nem csak a jelen, hanem a jövő ivadék szükségletei fedezésére gondosan megőriztek, a nemzetgazdaság kiszámíthatatlan kárára s a nélkül, hogy az ennek ismétli megszerzéséhez szükséges alapok letételnének folyton fogy; nevezetesen, hogy az erdők aránytalanul, sőt oly mérvben vétetnek, kivált némely község

által, főképen a hérczes vidékeken igénybe, hogy eltérve a föld minémősége, s a fanóvés gyorsasága szerint szakértők által meghatározott erdőszakaszoknak időszakonkénti vágásától, éretlen fa vágatlik, és így az erdők termő erejüktől foszlatnak meg; — továbbá, hogy gyakran a fiatal vágások marha legeltetésére tartatnak nyitva, minek szomorú következése az, hogy elragatván a marha által a csemeték fő hajtása, a fa eltörpül, — nem különben, hogy a favágás alkalmával sem magfák nem hagyatván, sem az üres helyek be nem álltetetvén, az új szakaszok évről évre ritkulnak; — végre s főkép, hogy az erdőkárosítások vagy épen nem, vagy nem az illő szigorral tartatnak meg, s így az erdőpusztítók merészsége még növeltetik, sőt engedély nélkül erdők ki is irtatnak, szóval, hogy a községi erdők, melyek néhány ezernyi holdra terjednek, vagy a fennálló törvények és az erdészeti szabályok, jelesen az 1857 évi június 24-kén kiadott erdőszabályzatnak, a mivélésre vonatkozó határozmányai teljes mellözésével, vagy oly egyének által kezeltetnek, kiknek ezen mivélési ághoz szükséges képzettségük nincsen.

Minélfogva ezen magyar kir. Helytartó Tanács, mint a községi javak és javadalmak főfelügyeletével megbízott országos főkormányászék, biztos adatokat kívánván szerezni arról, hogy mely községeknek, mily térségű és minőségű erdei vannak, s mily módon történik ezeknek használása, s mivélése, és mily közegek vannak ezek közvetlen felügyeletével megbízva? meghagyandónak találta a közönségnek, hogy legfeljebb 1863. évi majus 3-ig az ide mellékelt minta szerint táblás kimutatást terjesszen fel az ottani községi erdők állandékáról; s azonnal e rendelet vételével az erdővel bíró községek előljáráinak szigoruan meghagyja, hogy ezek a községi erdőket bármily károsítástól saját felelősségük terhe alatt megóvni köteleességüknek irmerjék, figyelmeztetvén őket, miszerint a községi számadások alkalmával az erdők mimódoni kezelése iránt is számolni tartozván, a netalán kideritendő hanyag felügyeletért vagy mulasztásért felelősek maradnak.

Szoros felelősség alatt lévén az illető járásb. szolgabírónak is meghagyandó, hogy a járásbeli községi erdőket folytonos szigoru figyelemmel kísérvén, legkisebb visszaélés esetére is a helybeli előljárókat, mint a községi vagyon hűtlen kezelőit s a felsőbb rendeletek megszegőit — törvényszék elébe állítsa.

Meghagyatván egyuttal a közönségnek, hogy a fenebb érintett táblás kimutatás előterjesztése alkalmával azon rendelete mását is ide

terjessze fel, melyet jelen intézvény folytán az erdőkkel bíró községek előjáróihoz bocsátott, s mely rendelet minden község házánál kifüggesztendő s közhírré teendő lesz.

Kimutatása

... megyében létező azon községeknek, melyek községi erdővel bírnak, tekintet az említett erdők fanemére, térségére, a vágásra nézve meghatározott szakaszokra, és az ezek felügyeletével megbízott személyzet számára, minőségére, és képzettségére.

Tétel szám	A község neve	Az erdő minősége a fanemre nézve						Az erdő térsége castrealis holdakban	A meghatározott vágási szakaszok száma	Az erdő felügyeletével megbízott személyzet, száma, minősége és képzettsége	Az erdő jelenlegi állapota	Észrevételek
		cserfa	tölgy	bükk	szil	fenyő	ligeti fa					
1												

„1730 sz. intézvény. Az erdők, mint az ország közkinése, s vagyona gyanánt tekintett értékek, több mint fél század óta folyvást a törvényhozás, és kormányzések folytonos figyelmének s felügyeletének tárgyai lévén, — miután sajnosan tapasztaltatott: hogy utóbbi időkben az erdőpusztítások, és az erdőtulajdon féktelen megtámadásai nagyobb mérvben üzetnek, s ezen köznemzeti vagyon pusztulása mindinkább nagyobb aggályt idéz elő, — komolyan lőnek több ízben a megyék és illetőleg azok főkormányzói, különösen azonban m. é. martius 20-ról 17591, és majus 5-ről 18566 sz. a kibocsátott körrendeletekben felhiva, miszerint a jár. szolgabíróknak az erdőpusztítások szoros meggáltását s az előforduló panaszok haladéktalan szigorú megvizsgálását, az okozott károk azonnali megbecslését s a szükséghez képest a megyei törvényszék elébe leendő terjesztését személyes felelet terhe alatt szoros köteleességükbe tegyék, a törvényszékeknél pedig oda hassanak: miszerint az ily erdőpusztítási beadványok rögtön tárgyalassanak, s a hozandó ítéletek haladék nélkül fogatosíttassanak — mindezek felett pedig a megyei kormányzó urak folyvást és erélyesen örkődjenek.

Ezen országos főkormányzók azon bizalomnál fogva, melylyel a megyei hatóságoknak s különösen a kormányzó uraknak az ily fontos és életbe vágó rendeletek folytani erélyes intézkedései iránt — kell, hogy viseltessék, bizton reményli, hogy az egész országban az erdők szoros oltalom alá véve, a pusztítók kárhozatos merényletei szigorol

megtorolva — ez által a tulajdon jog érélyesen megvédve, a törvény s kormány tekintélye kellőleg fentartva leend.

Azonban több előfordult panaszokból s különösen a f. é. január 12-én 74 sz. a. ezen kir. Helytartó Tanácshoz kibocsátott k. udvari rendeletből sajnosan kelle meggyőződni a felől, — hogy daczára a fentebbi rendeleteknek — több megyékben, s különösen a kincstári uradalmakban az erdőpusztítási merényletek száma a mult év folyama alatt még növekedett, s hogy a járási szolgabírák az ily pusztítási panaszok megvizsgálásánál s a kártételek megbecsülletésénél — a törvényszékek elébe terjesztésénél még több késedelmezést s mulasztást tüntettek ki; — védtelenül hagyatott a tulajdon, elnézetelt a törvény s kormányrendeletek tekintélyének megsértése!

Ez így többé nem lehet. A késedelem s mulasztás többé komoly következesek nélkül maradni nem fog.

Annálfogva még egyszer komolyan hivatnak fel a megyék s különösen azok kormányzói, hogy az erdők épségben tartása, — s minden pusztítási merényletek érélyes megakadályoztatása felől tisztí hatalmuk egész erejével gondoskodjanak, az erdőpusztítókat a községi előljárók s más közlegek által figyelemben tartassák, a járásbeli szolgabírákat járasaikban ezen tárgy iránti különös felügyeletre személyes felelet terhe alatt kötelezzék, meghagyván nékik el nem maradható komoly következesek sulya alatt, hogy mihelyt erdőpusztítási, tilalomzárrontási, vagy erdőrendőrségi esetről értesülnek — haladék nélkül vizsgálatot, s kárbecslést tétessenek, s az 1840. t. cz. értelmében nyomban járjanak el — illetőleg pedig a törvényszéknek haladék nélküli elítélés végett terjeszszék elő.

Átalában legfelsőbb rendelet folytán szoroson meghagyatik, — hogy a 200 ston aluli erdőkárosítások iránti eljárás — a mennyiben ingatlan vagyon elleni végrehajtást nem feltételez, a hivatott törvény 4-ik § sa szerint 15 napok alatt okvetlenül befejeztessék, — a járásbeli szolgabíró egyébként is állandóul oda működni köteleztetvén: hogy ily vétkes merényletek elkövetése, czélszerű előleges rendelkezések által, menyire lehet, meggátoltassék, a vármegyéknek feladata, sőt szoros kötelelességök az lévén, oly esetekben, midőn a szokott rendszerinti közigazgatási intézkedesek a vagyonnak törvényszerű biztosítására elegendőknek nem mutatkoznak, rendkívüli eszközöket is felhasználni s a rakoncátlankodó bitorlók ellen, szükség esetében a *rendszeres fokozatu karhatalmat* is annak utja és módja szerint igénybe vonni.

Ezekhez képest a megyei kormányzó urak s a megyék közönségei elegendőképp értesítve lévén az erdőknek lörvénytelen pusztítását s a tulajdoni jog megtámadásai ellenében követendő szigorú eljárás módzatai felől, kötelesség érzetüktől ezentul kellő erélyes eljárás bizton elváratik, s egyuttal meghagyatik, hogy az ezen értelemben haladéktalanul megteendő intézkedések sikeréről — évnegyedenként ide körülményes jelentéseiket annál pontosabban, s minden további figyelmeztetés nélkül beküldjék, mivel ezek azonnal legfelsőbb helyre lesznek felterjesztendők.

Végül miután a 70658/862 sz. a. innen kibocsátott közintézmény által minden megyék a községi erdők fentartása s minden pusztítások elleni gondos megóvása iránt részletesen utasítottak, s egyszersmind a községi erdők állapotának s jelen állapotának a közlött rovatos táblázati minta szerinti kimutatásának mielőbbi felterjesztésére felhivattak, midőn ezen gondos felügyeletre ismét figyelmeztetnek, egyszersmind a bekívánt kimutatásoknak a kiszabott határidőre leendő felterjesztése mindenestre elváratik.

Hálás elismeréssel fogadta az igazg. választmány a Főkormányzónak a valóban elhagyott állapotban levő hazai erdők megvédésére irányított gondoskodását, s ezen intézmények, ugyszintén Lónyay Gábor úr őnáságának hason irányu s már régebben beadott javaslata érdemleges tárgyalására, s ahhoz képest a hazai erdőszet ügyében a nm. m. kir. Helytartó Tanácshoz felterjesztendő véleményadásra az erdőszeti szakosztályt utasította.

Ez alkalommal egyszersmind, Lónyay Gábor alelnök úr előterjesztése folytán, s azon oknál fogva, hogy részint a szakosztályi elnökök távolléte, részint a tagok, különösen a vidékiek összehozhatásának nehézsége miatt, sokszor a legérdekesebb tárgyalások hosszas időre elhúzódnak, az igazg. választmány a közigazdasági szakosztályt megbízta, hogy készítene javaslatot a szakosztályok olyatén szervezésére, miszerint a szakosztályi tanácskozások gyorsabban vezetnének eredményre; addig is azonban az elnökséget felkérte, hogy a tárgyak sürgössége szerint a szakosztályi elnökök gátoltatása esetében is, az illető szakülés megtartása iránt intézkedni sziveskednék.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő: **Vágner Károly.**

Főmunkatárs: **Divald Adolf.**

Selmecz, 1863. Nyomatott LORBER FERENCZ-nél.